

IMMIGRACIÓ I ESCOLA

(Materials didàctics interculturals)

Autors: Ouafae Dabbou, Josep Guardiola i Vicent Pallarès

Coordinació: Miquel Àngel Essomba i Edgar Iglesias

Equip ERDISC:

Equip de Recerca sobre Diversitat i Inclusió en Societats Complexes- UAB

PRESENTACIÓ

L'Educació intercultural es presenta com a condició i via per a seguir construint una escola on les aportacions de totes i tots siguin vàlides i es formulin en condicions d'igualtat. És des de la informació i el coneixement que som capaços d'ajustar-nos a les realitats personals i socials que ens envolten. Quan hi fem un pas més, l'empatia, la comunicació, el diàleg, el reconeixement i la determinació, ens doten de sentit i significat, per a seguir-nos construint i per tant, per a seguir construint una escola intercultural que sigui capaç d'afirmar les identifications culturals i les identitats, sense ferir o malmetre a cap part integrant. La forta càrrega ideològica de l'educació intercultural ens responsabilitza en un horitzó que mirant el present ens situa en el futur, a partir de garantir un espai de treball conjunt on tots els interessos s'hi veuen representats. És així que el diàleg dins l'escola és l'eina irrenunciable així com l'indicador òptim de salut, que ens explica que la construcció de l'escola desitjada es troba en ple desenvolupament.

Com sabem, les actuals dinàmiques dels diferents processos de naturalesa cultural i social es desenvolupen a partir de la tensió entre dues dimensions: la global, que implica tot allò que s'esdevé en un escenari de complexes interaccions i interrelacions internacionals, i la local, allò que succeeix en el nostre entorn més immediat (la ciutat, el barri, l'escola). Tota persona se situa en el context d'aquesta tensió, i construeix la seva identitat i la seva vida quotidiana a partir dels resultats de posicionar-s'hi. Aquestes aportacions es fonamenten des d'un conjunt de matisos i representacions diferents i conformen alhora l'element descriptiu actual dels nostres contextos: la diversitat. Totes i tots som la diversitat i aquesta, no és tant sols un element descriptiu i explicatiu dels nostres entorns locals, sinó que a més i des de l'educació intercultural, en fem una lectura i apropament en clau positiva i de valor. Així, l'educació intercultural entén a la diversitat, com a capaç de reconèixer la singularitat de cadascú de nosaltres - no identificant a un vosaltres - i a més, li atorga la responsabilitat de defensar les diferents identitats de múltiples pertinences que la conformen.

Una de les evidències més rellevants d'aquestes interaccions entre el context global i el local, és la diversitat cultural existent a les aules on, a partir dels fluxos migratoris, la diversitat no es situa únicament en aspectes lingüístics, de pensament o d'aprenentatge, sinó que també ho fa a partir de les múltiples identifications culturals de l'alumnat. El fenomen migratori ha estat sovint interpretat des d'una vessant estàtica i reduccionista, atribuint-li a l'immigrat un rol passiu com a portador d'una única i estàtica cultura. El seu origen ha estat en ocasions l'argument explicatiu del seu present. Tanmateix, la important incidència dels mitjans de comunicació en la construcció d'aquest tipus d'imatges col·lectives segueix sent un repte a abordar i superar.

És precisament des d'aquests mitjans de comunicació que entenem molts dels fenòmens que passen avui dia i, en conseqüència, és des d'ells mateixos que cal preveure l'acció per reforçar-ne els elements positius i neutralitzar-ne els negatius. La premsa, la televisió, la ràdio i sobretot internet són un element clau en la construcció d'aquest escenari social intercultural. Per aquest motiu el currículum no en pot quedar al marge, i hi han de ser presents en la vida de l'escola a través d'activitats didàctiques que ajudin l'alumnat a reflexionar-hi críticament. Són els mitjans de comunicació els qui sovint contribueixen a forjar els estereotips i prejudicis que a voltes malmeten la

convivència a les escoles.

Els següents materials didàctics tenen el propòsit de contribuir a partir del treball cooperatiu entre l'alumnat, en la generació de processos de reconeixement vers les fortes vinculacions existents entre escola i immigració. Han estat concebuts des del convenciment que l'escola és un espai òptim per generar propostes i experiències positives vers la diversitat i a més, un espai vital en clau de prevenció, per tal d'identificar i poder treballar aquells obstacles o condicions desfavorables que ens allunyen de la construcció compartida d'un sentit social de pertinença en condicions d'igualtat. En concret i en primer lloc, presentem dues activitats comunes que podran servir de recolzament durant el treball amb la resta d'activitats. Seguidament, les activitats s'han classificat en dos mòduls, seguint el criteri de l'edat de l'alumnat: 6 activitats adreçades a alumnes de 6è a 2on d'ESO i 5 adreçades a 3er d'ESO a 2on de BATXILLERAT.

PRINCIPIS PEDAGÒGICS

A continuació es presenten quins són els principis pedagògics que configuren i des dels que s'orienten les activitats que esteu a punt d'iniciar.

Des del treball cooperatiu

Gran part d'aquestes activitats es realitzen a partir de la conformació de grups, ja que entenem que el treball cooperatiu és un mètode adequat per l'establiment de vincles i reconeixement entre l'alumnat.

Fomentar la curiositat pel coneixement

Considerem oportú que sigui l'alumnat el veritable protagonista d'aquestes activitats i per tant, cal que siguin ells i elles els encarregats de gestionar la seva pròpia recerca.

Generar accions conjuntes que afavoreixin la implicació

Ens proposem facilitar espais a l'alumnat, des de la seva implicació i per tal de facilitar el desenvolupament d'un rol actiu. Així, defugim d'un tracte pedagògic que fomenti possibles dogmatismes o la transmissió memorística del coneixement.

Reconèixer la diferència com a normal

Considerem que la diferència és una categoria mutable i relativa, i que el seu exercici pot denotar càrregues d'etnocentrisme. Així, ens proposem no potenciar ni reproduir eufemismes i referir-nos a la realitat des d'un principi de normalitat, cercant l'equilibri per no realitzar un exercici d'exaltació de la mateixa diferència.

Denunciar la desigualtat com a factor d'injustícia

Moltes de les desigualtats de naturalesa social o econòmica, són elements condicionadors i explicatius d'algunes de les realitats immediates del mateix alumnat, i entenem que des d'aquests materials cal realitzar-ne un exercici de denúncia.

Partir dels propis prejudicis i estereotips

Considerem necessari reconèixer que tots i totes som portadors i portadores d'alguns prejudicis i estereotips i per això, considerem oportú poder treballar-ho, a partir de la realització d'alguns processos de reconeixement. Aquest exercici ens conduirà a incorporar noves visions i imatges sobre algunes realitats que sovint es presenten com a estereotipades.

ÍNDEX

ACTIVITATS COMUNES

- Activitat A: *REFLEXIONEM VERS ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ*
- Activitat B: *GUIÓ PER ANALITZAR LES NOTÍCIES*

ACTIVITATS ADREÇADES A ESTUDIANTS DE 6è a 2on d'ESO

- Activitat 1: *TRADICIONS I FESTES PER A TOTHOM?*
- Activitat 2: *EL MENJAR*
- Activitat 3: *LA INDUMENTÀRIA A L'ESCOLA*
- Activitat 4: *ESPAIS DE BENVINGUDA? (I)*
- Activitat 5: *ESPAIS DE BENVINGUDA? (II)*
- Activitat 6: *NOTÍCIES EN POSITIU!*

ACTIVITATS ADREÇADES A ESTUDIANTS DE 3er d'ESO a 2on de BATXILLERAT

- Activitat 1: *QUI ES BENEFICIA REALMENT DE LES BEQUES? (I)*
- Activitat 2: *QUI ES BENEFICIA REALMENT DE LES BEQUES? (II)*
- Activitat 3: *QUINA VISIÓ ES DÓNA DEL FET MIGRATORI?*
- Activitat 4: *SATURACIÓ DE LES AULES? (I)*
- Activitat 5: *SATURACIÓ DE LES AULES? (II)*

Activitat A: REFLEXIONEM VERS ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Descripció

En aquesta activitat els i les estudiants reflexionaran sobre què és la comunicació i quina incidència tenen els mitjans de comunicació a la societat.

Objectius educatius

En aquesta activitat es potencia el coneixement, la reflexió i la capacitat crítica, en relació a què és la comunicació, els diferents tipus de mitjans de comunicació existents i la seva incidència a la societat. S'observarà com sovint algunes notícies responen a determinats interessos, fet que explica la dificultat de ser objectius davant una realitat compartida. Aquesta introducció ens servirà per posteriorment poder interrogar-nos vers el tractament que es realitza en algunes notícies en relació al fet migratori i la diversitat cultural.

Continguts

- Els diferents tipus de mitjans de comunicació
- El poder i la importància dels mitjans de comunicació a la societat
- La visió parcial a les notícies

Per tenir en compte abans de fer l'activitat

- Es necessari que quan el professorat dissenyi la composició dels grups, aquests siguin heterogenis (respecte al gènere, la procedència, les capacitats, etc.)
- La durada de l'activitat és de 50 minuts repartits de la manera següent:
  - Explicació de l'activitat: 5 minuts
  - Reflexió sobre els mitjans de comunicació amb petits grups: 25 minuts
  - Reflexió final: 20 minuts

Desenvolupament de l'activitat

- En primer lloc, presentarem l'activitat a l'alumnat, dividit en grup de 5 alumnes. Explicarem que l'activitat té per objectiu reflexionar sobre la incidència i la subjectivitat dels mitjans de comunicació.
- Cada grup haurà de reflexionar vers les següents preguntes:
  - Què és la comunicació?
  - Què són els mitjans de comunicació?
  - Quins són els mitjans de comunicació?
  - Quina importància tenen aquests mitjans en la nostra societat? Per què?
  - Creus que els mitjans de comunicació ens influeixen en les nostres decisions? Per què?
  - Creus que els mitjans de comunicació són neutres quan ens informen?

- Creus que totes les notícies que s'emeten són d'interès? Per què? A què creus que respon?
  - Creus que els mitjans de comunicació són lliures per a emetre la informació que volen? Estan influenciats per alguns poders? Quins creus que podrien ser aquests poders?
  - Quin criteri utilitzes per elegir les teves fonts d'informació? Per què? Creus que som lliures a l'hora de triar com ens informem?
  - Quin procés creus que hi ha des de que es produeix un fet fins que es transforma en notícia? Creus que en aquest procés es perd o es tergiversa informació? Creus que la informació és sempre veraç amb els fets? Per què? Creus que el fet de contrastar diferents mitjans ajuda a aproximar-nos i a entendre millor alguns fets o realitats? Per què?
- En gran grup el/la professor/a conduirà un debat – reflexió a partir del que s'ha respost en petits grups.

Activitat B: GUIÓ PER ANALITZAR LES NOTÍCIES

Descripció

En aquesta activitat presentem un guió per a poder analitzar diferents notícies que ens apareixen al llarg de les activitats.

Objectius educatius

Aquest guió pot ser utilitzat pel professorat per a que els i les estudiants puguin analitzar críticament algunes de les notícies que van apareixen al llarg de les activitats.

Continguts

- Els mitjans de comunicació
- El tractament del fenomen migratori als mitjans de comunicació
- Anàlisi crític de notícies

Proposta de guió d'anàlisi

A continuació presentem una proposta per a analitzar les notícies. Seguint les qüestions que us comentem els i les estudiants podran analitzar d'una manera més complerta una notícia:

- **Què** ha passat?
- **Qui** és el protagonista o el subjecte del fet o succés?
- **Quan** ha passat?
- **On** ha passat?
- **Com**, de quina manera?
- **Per què?** Quina ha estat la causa o l'origen?
- **Quin vocabulari** s'utilitza a la notícia? Destriarem expressions - exemples per a completar aquest punt -; vocabulari racista, paraules que es relacionen amb el fenomen migratori (pobresa, marginalitat, exclusió, etc.)
- Analitza el seu **titular**: Es correspon amb el seu contingut?
- Analitza les **fonts** de la notícia: Hi apareixen? Queden clares?

Activitat 1: TRADICIONS I FESTES PER A TOTHOM?

Descripció

En aquesta activitat els i les estudiants treballaran uns documents escrits i audiovisuals per formular propostes davant la construcció d'una escola intercultural i inclusiva.

Objectius educatius

En aquesta activitat es potencia el coneixement i la capacitat crítica de l'alumnat amb l'objectiu d'aproximar-se a la pluralitat religiosa i cultural de l'entorn immediat. En concret, ens interrogarem sobre com incloure totes les tradicions existents a l'escola en condicions d'igualtat i normalitat. Tanmateix, un altre objectiu és l'anàlisi del llenguatge com a transmissor d'estereotips i prejudicis. S'opta per fomentar una dimensió reflexiva i crítica ja que entenem que en ocasions el desconeixement cap a les cultures existents, s'evidencia en el tracte que els mitjans de comunicació realitzen a algunes realitats o costums.

Continguts

- Pluralitat religiosa
- Pluralitat cultural
- El diàleg interreligiós
- El diàleg intercultural
- Tradicions i festes

Per tenir en compte abans de fer l'activitat

- Cal disposar d'un espai adequat per a poder projectar els vídeos.
- La durada de l'activitat és de 50 minuts, repartits de la manera següent:
  - Explicació de l'activitat 5 minuts
  - Passi del vídeo i lectura d'articles 25 minuts
  - Reflexió sobre els materials 20 minuts
- Recursos: Fotocòpies de la notícia per a l'alumnat, paper, bolígraf, un projector de vídeo i un ordinador.

Desenvolupament de l'activitat

- En primer lloc presentarem l'activitat a l'alumnat.
- Seguidament i conjuntament visionarem el vídeo i es farà una lectura de l'article.
- A continuació el professorat conduirà un espai de debat i reflexió recolzant-se de les següents qüestions:
  - Creus que tothom pot celebrar a l'escola les seves tradicions? Com creus que podríem fer partícip a tothom de totes les tradicions existents a l'escola?

- Observa com diversos clubs esportius - entre ells el F.C. Barcelona - tenen en compte les creences dels seus jugadors. Com poden conciliar l'esport d'elit amb les creences religioses?
- Però, creus que la teva escola té en compte totes les creences? Creus que totes són tractades per igual? Per què? Que faries tu per a aconseguir-ho?

Annex: Elements de recolzament pel professorat davant l'anàlisi de l'article

En aquest article apareixen alguns comentaris que el professorat hauria de tenir en compte per a comentar a l'activitat.

- *Observa la confusió que existeix en l'article entre la paraula àrab i musulmà:* És una persona àrab igual que una persona musulmana? Pot ser una persona àrab i no ser musulmana? Pot ser una persona musulmana i no ser àrab? Per què?
- *Observa la confusió entre els termes calendari àrab i musulmà:* Creus que és correcte? Per què? En què es basa aquest calendari? Quina diferència hi ha amb el calendari gregorià?
- Els jugadors no - musulmans poden menjar entrepans de truita després del partits? Per què?
- Creus que es dona una visió estereotipada i folklòrica d'una tradició com en aquest cas del Ramadà? Per què?
- Què denota la manca d'informació del periodista? És una manca d'interès per estar informat? Dona una visió massa frívola de la qüestió? Per què?

Material

- 'El Barça dona llibertat als jugadors musulmans perquè respectin aquesta celebració durant els dies d'entrenament'. TV-3, 03.09.08
<http://www.tv3.cat/videos636409>
- Notícia apareguda al diari "El Periódico" sobre el Ramadà i el futbol
http://www.elperiodico.com/default.asp?idpublicacio_PK=46&idioma=AS&idnoticia_PK=540541&idseccio_PK=1011

Annex de materials

- 'Ramadà al CF Gavà', GTV Notícies, 01.10.08.
http://es.youtube.com/watch?v=_nkaQh6iWJk
- 'Ramadán y fútbol: muchas preguntas sin respuesta', FIFA.com, 19.11.01.
<http://es.fifa.com/aboutfifa/developing/medical/news/newsid=80084.html>
- 'Diez jugadores afrontan el mes del Ramadan en la liga BBVA', Marca, 05.09.08
http://www.marca.com/edicion/marca/futbol/1a_division/otras/es/desarrollo/1161622.html

Activitat 2: *EL MENJAR*

Descripció

En aquesta activitat els i les estudiants reflexionaran sobre la diversitat alimentària i realitzaran propostes per tal que l'escola sigui inclusiva des d'un punt de vista alimentari.

Objectius educatius

En aquesta activitat es potencia el coneixement i la capacitat crítica de l'alumnat, amb l'objectiu d'apropar-se mitjançant l'anàlisi de diverses notícies i vídeos, a la diversitat alimentària associada al context multicultural existent a l'escola. S'opta per reflexionar des d'una dimensió positiva el coneixement cap a la mateixa diversitat alimentària, atenent a que és una estratègia davant la construcció de la interculturalitat i la convivència a l'escola. Un altre objectiu proposat és identificar estratègies sobre com gestionar la important diversitat d'opcions alimentàries presents a l'escola, per tal que el conjunt de l'alumnat visqui amb normalitat les diferents pràctiques i opcions alimentàries.

Continguts

- Pluralitat cultural a l'escola
- Els tabús en els menjars
- Els menjars a les diferents festes
- Una escola inclusiva des del punt de vista alimentari

Per tenir en compte abans de fer l'activitat

- És necessari que quan el professorat dissenyi la composició dels grups, aquests siguin heterogenis (respecte el gènere, la procedència, les capacitats, etc.).
- La durada de l'activitat és de 50 minuts, repartits de la manera següent:
  - Presentació de l'activitat: 5 minuts
  - Lectura de les pàgines web i visionat del vídeo: 25 minuts
  - Redacció del petit informe: 20 minuts
- Recursos material: paper, bolígraf, ordinador i projector.
- Cal disposar d'un espai adequat per a poder projectar els vídeos.

Desenvolupament de l'activitat

- En primer lloc, presentarem l'activitat a l'alumnat, dividit en grup de 5 alumnes.
- Seguidament caldrà que busquin informació a Internet sobre el menjar *kosher* i *halal*, així com tipus de menjar on per exemple no s'inclouï la carn de vaca (hindús).
  - Aquesta pàgina web explica que és el menjar *kosher*:
http://www.judaismovirtual.com/comidas/que_es_kashrut.htm

- Aquesta pàgina web explica que és el menjar *halal*:
<http://www.institutohalal.com/>
- Aquest link ens explica el per què a la cultura hindú es considera a la vaca un animal sagrat i prohibeix el seu consum:
- <http://www.mundoescuela.net/documentales/vacas/videoadsl.htm>
- A continuació caldrà que els grups expliquin les diferents dietes que tenen aquestes tres religions.
- Posteriorment caldrà que responguin a les següents preguntes:
  - Creus que a l'escola hi ha company/es que no poden menjar uns determinants productes? Quins són aquests productes?
  - Has menjat mai cucs? O insectes? T'agradaria provar-los? Què t'impedeix fer-ho? Creus que tenim tabús amb alguns menjars?
- A continuació veuran el següent vídeo:
  - <http://es.youtube.com/watch?v=ICfQLEQ65Ks>
- Ara el professorat conduirà un espai de debat i reflexió a partir de les següents qüestions:
  - Com podríem tractar la diversitat alimentària a l'escola?
  - Com podríem fer que els menús o menjars de l'escola reflectissin la diversitat cultural? Què creus que ho dificulta? Quines problemàtiques pot crear?

Material

- Els diversos vídeos referenciats anteriorment.

Annex de materials

- <http://www.sincarne.net/castellano/recursos-vegetarianos-veganos.htm>
- <http://www.vegetarianismo.net/>
- <http://www.ecoportal.net/>
- http://www20.gencat.cat/portal/site/JoveCat/menuitem.112de917c18fccd274d7ed42b0c0e1a0/?vgnnextoid=2fb075a264c21110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=2fb075a264c21110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=detall&contentid=4b764dd5332bc110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD#FW_contingut
- <http://www.mundovegetariano.com/MVdoc/MVdoc.php3?seccion=/quees>

Activitat 3: LA INDUMENTÀRIA A L'ESCOLA

Descripció

En aquesta activitat els i les estudiants reflexionaran i debatran sobre la importància en el simbolisme de les diferents indumentàries que hi ha a l'escola.

Objectius educatius

En aquesta activitat es potencia la reflexió i el coneixement sobre la indumentària i la seva importància simbòlica. Considerem que fer-ho és una eina per afavorir la convivència i el diàleg intercultural a l'escola. Tanmateix, també es potencia la capacitat crítica de l'alumnat davant un tipus de tractament estereotipat d'aquesta qüestió per part dels mitjans de comunicació.

Continguts

- La indumentària en un món globalitzat.
- Aproximació al terme cultura en la nostra societat.
- El diàleg intercultural.
- El tractament dels mitjans de comunicació vers la indumentària.
- El significat simbòlic de la indumentària.

Per tenir en compte abans de fer l'activitat

- La durada de l'activitat és de 50 minuts repartits de la manera següent:
  - Explicació de l'activitat i qüestions prèvies: 10 minuts
  - Visionat del vídeo: 15 minuts
  - Diàleg: 25 minuts
- Recursos material: paper, bolígraf, ordinador, Internet i projector.

Desenvolupament de l'activitat

- Presentarem l'activitat al conjunt del grup i s'explicarà que els objectius a treballar seran interrogar-nos sobre la importància de la roba a la societat, identificant què és el que ens transmet.
- A continuació es visionarà el curtmetratge *Hijab*, dirigit per Xavier Sala.
<http://es.youtube.com/watch?v=MsITLQASqiE>
- Seguidament el professorat conduirà un espai de debat i reflexió, recolzant-se de les següents qüestions:
  - Creus que hi ha peces de roba que són importants en diverses religions? Quins exemples podries donar? N'hi ha a la classe?
  - Com et sentiries si anessis a un altre indret on vestissin diferent a tu si et fessin canviar la teva indumentària completament? Hi estaries d'acord? Et sentiries còmode?

- Creus que totes les persones tenen dret a mostrar la seva pertinència a un grup cultural per mitjà de la seva indumentària?
- Per què creus que en aquesta societat es crea un conflicte amb algunes peces de roba i d'altres societats no en creen?
- Coneixes la simbologia que existeix en algunes peces de roba relacionades amb religions com l'hijab a la cultura musulmana, el turbà (safra o pagri) a la cultura Sikh, o la kippah jueva. Coneixes més exemples de peces de roba relacionades amb la religió?
- Creus que tota la roba independentment si respon a una religió té un significat? Creus que les diferents tribus urbanes utilitzen la roba per a diferenciar-se les unes de les altres? Quins exemples podries donar?
- Cal donar tanta importància al debat sobre l'hijab?

Material

- Curtmetratge *Hijab* de Xavier Sala.
<http://es.youtube.com/watch?v=MsITLQASqiE>
- 'Las aulas con inmigrantes optan por la permisividad y los pactos'. *El Periódico de Catalunya*, 4.10.07.
http://www.elperiodico.com/default.asp?idpublicacio_PK=46&idioma=CAS&idtipusrecurs_PK=7&idnoticia_PK=447186

Activitat 4: ESPAIS DE BENVINGUDA? (I)

Descripció

En aquesta activitat els i les estudiants reflexionaran sobre els Espais de Benvinguda Educatius (EBE) que el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya ha posat en marxa durant el 2008-2009.

Objectius educatius

Segons el Departament d'Educació, els EBE són una eina d'acolliment familiar previ a l'escolarització. Són un primer contacte per al futur alumnat nouvingut i les seves famílies. Per això, es treballa d'una banda amb els infants i joves amb activitats de quatre hores al matí, durant les quals també fan visites per conèixer i familiaritzar-se amb l'entorn (plans educatius d'entorn), i per altre costat amb les seves famílies, que realitzen un mòdul de 10 hores d'entrevistes personalitzades al mateix EBE.

En aquesta activitat es potencia el coneixement, l'empatia i la capacitat crítica de l'alumnat, en relació a la posada en marxa dels EBE a localitats com Reus i Vic, fet que ha generat debat en alguns sectors de la comunitat educativa. En concret, ens proposem que l'alumnat reflexioni sobre si aquesta mesura facilita o dificulta la cohesió social, així com si afavoreixen o desfavoreixen la inclusió educativa de l'alumnat nouvingut.

Continguts

- Els Espais de Benvinguda Educativa.
- Els processos d'inclusió/exclusió educativa de l'alumnat nouvingut.
- Els Plans d'acollida municipals i del centre educatiu.

Per tenir en compte abans de fer l'activitat

- La durada de l'activitat és de 50 minuts repartits de la manera següent:
  - Explicació de l'activitat: 5 minuts
  - Projectió del vídeo: 30 minuts
  - Reflexió sobre el vídeo : 15 minuts
- Recursos material: paper, bolígraf, ordinador, Internet i projector.

Desenvolupament de l'activitat

- Presentarem l'activitat al conjunt de l'alumnat.
- Es projectarà un document visual del programa *Entrelínies*, TV-3, 13.10.08 <http://www.tv3.cat/videos/742339>
- Seguidament el professorat conduirà un espai de debat i reflexió a partir de les següents qüestions:
  - En relació als EBE's, els coneixies per la televisió o havies llegit alguna notícia prèviament?
  - Podries explicar què és un EBE i quina és la seva finalitat?

- En quines ciutats catalanes estan situats? Per què creus que s'han elegit aquestes dues ciutats per fer les proves pilot d'aquest projecte?
- En el cas que arribessis per primer cop a un nou país, t'agradaria estar una temporada a un EBE? Preferiries entrar directament a una classe amb la resta de company/es? Com creus que et sentiries? Per què?

Material

- *Nivell bàsic* vídeo sobre els EBE's, programa *Entrelínies* de TV-3.
<http://www.tv3.cat/videos/742339>

Activitat 5: ESPAIS DE BENVINGUDA? (II)

Descripció

En aquesta activitat els i les estudiants reflexionaran sobre els Espais de Benvinguda Educatius (EBE) que el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya ha posat en marxa durant el 2008-2009.

Objectius educatius

En aquesta activitat es potencia el coneixement, l'empatia i la capacitat crítica de l'alumnat, en relació a la posada en marxa dels EBE a localitats com Reus i Vic, fet que ha generat debat en alguns sectors de la comunitat educativa. En concret, ens proposem que l'alumnat reflexioni sobre si aquesta mesura facilita o dificulta la cohesió social, així com si afavoreixen o desafavoreixen la inclusió educativa de l'alumnat nouvingut.

Continguts

- Els Espais de Benvinguda Educativa.
- Els processos d'inclusió/exclusió educativa de l'alumnat nouvingut.
- Els Plans d'acollida municipals i del centre educatiu.

Per tenir en compte abans de fer l'activitat

- La durada de l'activitat és de 50 minuts repartits de la manera següent:
  - Explicació de l'activitat: 5 minuts
  - Llegir els articles: 20 minuts
  - Reflexió a partir de les preguntes proposades : 25 minuts
- Recursos material: paper, bolígraf, ordinador, Internet i projector.

Desenvolupament de l'activitat

- Presentarem l'activitat al conjunt de l'alumnat.
- Es llegiran les diverses notícies aparegudes a diferents mitjans escrits sobre aquesta qüestió i que es faciliten en l'apartat dels materials.
- Seguidament el professorat conduirà un espai de debat i reflexió a partir de les següents qüestions:
  - Quines diferències hi ha entre un EBE i una aula d'acollida?
  - Quin percentatge d'alumnat nouvingut hi ha a Vic o a Reus? Quin percentatge hi ha en l'escola concertada i a l'escola pública?
  - Creus que una estada d'un mes és suficient per a conèixer una nova cultura? Per què? Quant de temps creus que és l'adient per fer-ho?
  - Creus que els EBE's són una mesura positiva a la inclusió escolar ? Per què?
  - Creus que l'escola pot arribar a ser un lloc per a excloure socialment? I creus que pot afavorir la inclusió de col·lectius?

- Estàs d'acord en les crítiques que es realitzen als EBE's i que apareixen a les notícies que has llegit? Creus que són justificades? Per què?
- Quines propostes de millora faries als EBE's?
- En els documents que has llegit hi ha crítiques als EBE's. Hi estàs d'acord? Creus que són justificades? Per què?

Material

- Diferents col·lectius, entitats, universitats i sindicats proposen les aules d'acollida en comptes dels EBE's (15.09.08)
<http://www.elter.net/noticia/1351/sos-racisme-ustec-rosa-sensat-i-la-uab-aposten-per-les-aules-dacollida-enlloc-dels-ebe>

<http://www.directe.cat/article/sos-racisme-ustec-rosa-sensat-i-la-uab-no-volen-els-espais-de-benvinguda-educativa-9291>
- 'Espais de benvinguda educativa', El Periódico, 22.09.08:
http://www.elperiodico.cat/default.asp?idpublicacio_PK=46&idioma=CAT&idnoticia_PK=545747&idseccio_PK=1006
- 'Vic y Reus abrirán los primeros espacios extraescolares para menores inmigrantes', *El País*, 07.11.08:
http://www.elpais.com/articulo/sociedad/Vic/Reus/abriran/primeros/espacios/ext-raescolares/menores/inmigrantes/elpepusoc/20080711elpepusoc_8/Tes
- 'Los espacios de bienvenida crean controversia en la comunidad educativa'. *Comunidad Escolar*, 836, 23.07.08
<http://comunidad-escolar.pntic.mec.es/836/infobrev.html>
- 'Vic i Reus acolliran alumnes immigrants fora de l'escola'. *Mugak*, 18.01.08
<http://medios.mugak.eu/noticias/noticia/129069>

Activitat 6: NOTÍCIES EN POSITIU!

DESCRIPCIÓ:

En aquesta activitat els i les estudiants, llegiran un article publicat en premsa, per aproximar-se a la realitat d'un centre educatiu amb un alt índex d'alumnat nouvingut.

Objectius educatius:

En aquesta activitat es potencia la reflexió i el diàleg entorn la pràctica diària dels centres educatius, davant alguns dels reptes que es desprenen de l'escolarització d'alumnat nouvingut. En concret, l'objectiu proposat és copsar aquest esforç d'adaptació conjunt, a partir d'analitzar una notícia que no obvia algunes dificultats o problemàtiques en relació a la temàtica i que es presenta en positiu, des d'una vessant constructiva i sense projectar estereotips o informacions poc rigoroses.

Continguts:

- La diversitat cultural
- El diàleg intercultural
- El dret a la diferència
- Els nostre entorn educatiu
- La percepció de l'alteritat
- L'empatia

Per tenir en compte abans de fer l'activitat:

- Es necessari que quan el professorat dissenyi la composició dels grups, aquests siguin heterogenis (respecte al gènere, la procedència, les capacitats, etc.)
- La durada de l'activitat és de 60 minuts, repartits de la manera següent:
  - Explicació de l'activitat: 5 minuts
  - Preguntes prèvies: 10 minuts
  - Omplir la fitxa en grup: 15 minuts
  - Lectura de l'article: 10 minuts
  - Reflexió final: 20 minuts
- Recursos/material: bolígraf, paper, graella a omplir, estadístiques de l'Ajuntament de Barcelona

Desenvolupament de l'activitat:

- Presentarem l'activitat al conjunt de l'alumnat i es distribuïran en grups de 5.
- Seguidament i a mode d'introducció, es formularan les següents preguntes al conjunt de l'alumnat.
  - Has llegit moltes notícies en positiu respecte el fet migratori?
  - Has sentit a parlar alguna vegada de l'Institut Pau Claris de Barcelona?
  - Quin percentatge de persones immigrades viu a Ciutat Vella?

- Quin percentatge d'alumnes estrangers va a l'escola pública i a la concertada?
- Sabeu el que són les aules d'acollida?
- A continuació i en grups, hauran d'omplir la següent graella, responent a si les pràctiques o iniciatives que s'exposen són afavoridores o desfavoridores vers l'acolliment d'alumnes nous:

	AFAVORIDORES	DESFAVORIDORES
Aules d'acollida temporals		
Alumnes guia		
Mediadors culturals		
Formació del professorat		
Ràtio elevada per aula		
Absentisme escolar		
Traductors/es		
AMPA acollidora		
Pobre utilització de les TIC		
Poca implicació de l'administració		
Flexibilitat horària i d'espais		

- De manera individualitzada, caldrà fer una lectura atenta de l'article, prestant especial atenció al vocabulari emprat, així com a les propostes que s'assenyalen i a la manera d'afrontar els reptes.
- Finalment, el professorat conduirà un espai de reflexió i debat, on l'objectiu serà valorar que les notícies tot i no obviar les dificultats o problemàtiques d'una qüestió, també poden presentar-se en positiu i des d'una dimensió constructiva.

Material:

Article LA VANGUARDIA. 15/10/2007. Colores en la escuela. MERCÈ BELTRAN – Barcelona

Estadístiques Ajuntament de Barcelona: ensenyament no universitari.

Colores en la escuela

MERCÈ BELTRAN – Barcelona
LA VANGUARDIA. 15/10/2007

Manejar a 200 alumnos de secundaria y bachillerato no es tarea fácil. Y se diría que debe ser mucho más complejo cuando éstos son de 30 nacionalidades distintas y que cada curso, entre el 30% y el 40% es nuevo. Ésa es la realidad del instituto de educación secundaria Pau Claris de Barcelona (Ciutat Vella), que con un 99% de inmigración en sus aulas sortea obstáculos y avanza en sus proyectos educativos. Del relato de su directora, Mercè Miralles, y de la coordinadora pedagógica, Núria Sabat, se concluye que el día a día no es ni más ni menos complicado que en otros centros.

DOS LÍNEAS. *Se trata de un centro de dos grupos por curso. El A sigue el currículum común al resto de centros y el B lo adapta al nivel del alumnado. Es en ese grupo donde se integran los estudiantes que provienen de las aulas de acogida (el centro dispone de dos) y que, por regla general, no tienen una lengua latina como materna. "Algunos chinos podrían estar en el A, porque son muy buenos en matemáticas y tienen mucha capacidad para entender las cosas, pero no saben explicarse", dice Miralles.*

LAS MIL LENGUAS. *El catalán es la lengua vehicular, aunque en los pasillos y el patio también se habla castellano. Los niños no suelen tener problemas de comunicación. Cuando llegan pasan un tiempo en el aula de acogida y, ahí, la mímica es una buena aliada hasta que las palabras recuperan su función comunicativa. Cuando pasan a la clase su nivel de comprensión es bueno, otra cosa es la expresión.*

NIVEL ACADÉMICO. *De los doce alumnos que el pasado curso hicieron 2.º de bachillerato, ocho se examinaron de selectividad y todos aprobaron. ¡Un buen espaldarazo para alumnos y profesores! Aun así, la reflexión de la directora invita a pensar: "No sabemos demasiado qué se espera de un centro como el nuestro. La conselleria nos acompaña desde el punto de vista técnico, pero ese apoyo no es suficiente. Tampoco es un problema de recursos, sino de planificación". A la dificultad de seguir el currículum se añade el bajo nivel de escolarización de algunos alumnos o que otros vinieron a Barcelona con voluntad de trabajar pero no pueden por la edad. Pese a todo, el profesorado tiene claro un objetivo: explotar al máximo las posibilidades académicas de cada alumno. El absentismo no es significativo.*

RESPECTO. *Las normas se cumplen y no se baja la guardia. Algunos alumnos otorgan un trato muy formal a sus docentes, a los que no suelen llamar por su nombre, sino profesor/a o licenciado/a, en el caso de los latinoamericanos. El respeto entre los estudiantes es habitual. La dificultad de entenderse entre ellos es un elemento que se ha de tener en cuenta, porque eso, inevitablemente, alguna vez, pocas, provoca equívocos.*

MEZCLA DE CULTURAS. *Cada uno viste como quiere. Hay velos y shawar-camis (vestido de Pakistán), y de vez en cuando algún travieso se ha empeñado en tirar del velo a una compañera para comprobar si debajo tenía pelo. Pero la cosa no ha ido a más. En el comedor, donde almuerzan unos 30 alumnos, la mayoría con beca, se respetan las costumbres de musulmanes y de los que no comen vaca.*

REFUGIO. *El Pau Claris es, para la mayoría de los alumnos, su refugio. Dentro se sienten protegidos porque se vive la multiculturalidad con naturalidad y frescura, algo que puede no suceder cuando salen a la calle.*

2. Ensenyament no universitari

2.10. Característiques dels alumnes per nacionalitat. Cursos 2003-2007

	TOTAL	% Espanyols	% Estrangers		
Curs 2002-03	227.994	100,0	213.637	93,7	14.357 6,3
Curs 2003-04	229.179	100,0	210.669	91,9	18.510 8,1
Curs 2004-05	229.286	100,0	208.691	91,0	20.595 9,0
Curs 2005-06	228.514	100,0	206.112	90,2	22.402 9,8
Curs 2006-07	229.925	100,0	205.828	89,5	24.097 10,5
Curs 2006-07	229.925	100,0	205.828	100,0	24.097 100,0
Ensenyament					
Educació infantil	54.448	23,7	50.310	24,4	4.138 17,2
Educació primària	74.609	32,4	65.236	31,7	9.373 38,9
Educació especial	2.087	0,9	1.814	0,9	273 1,1
Educació secundària	98.781	43,0	88.468	43,0	10.313 42,8
Sector					
Públic	85.382	37,1	67.490	32,8	17.892 74,2
Privat	144.543	62,9	138.338	67,2	6.205 25,8
Origen					
Unió Europea	207.260	90,1	205.828	100,0	1.432 5,9
Resta d'Europa	1.688	0,7	-	-	1.688 7,0
Magrib	1.848	0,8	-	-	1.848 7,7
Resta d'Àfrica	367	0,2	-	-	367 1,5
Amèrica nord	179	0,1	-	-	179 0,7
Amèrica central i sud	15.079	6,6	-	-	15.079 62,6
Àsia i Oceania	3.504	1,5	-	-	3.504 14,5
Lloc d'estudi segons districte					
1. Ciutat Vella	12.397	5,4	8.825	4,3	3.572 14,8
2. Eixample	35.978	15,6	32.664	15,9	3.314 13,8
3. Sants-Montjuïc	19.633	8,5	16.357	7,9	3.276 13,6
4. Les Corts	17.805	7,7	16.976	8,2	829 3,4
5. Sarrià-Sant Gervasi	39.891	17,3	38.656	18,8	1.235 5,1
6. Gràcia	13.842	6,0	12.852	6,2	990 4,1
7. Horta-Guinardó	24.731	10,8	22.222	10,8	2.509 10,4
8. Nou Barris	19.712	8,6	16.254	7,9	3.458 14,4
9. Sant Andreu	19.019	8,3	17.243	8,4	1.776 7,4
10. Sant Martí	26.917	11,7	23.779	11,6	3.138 13,0

Nota: No inclou els alumnes matriculats a les escoles privades estrangeres, atès que no es regeixen per la LOGSE.

Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Font: Estadística de l'Educació. Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya.

Activitat 1: QUI ES BENEFICIA REALMENT DE LES BEQUES? (I)

Descripció de l'activitat

En aquesta activitat els i les estudiants reflexionaran sobre les beques escolars a partir de l'anàlisi d'algunes notícies de premsa.

Continguts

- Les beques escolars
- Els i les beneficiaries de les beques escolars
- La desigualtat social

Objectius educatius

En aquesta activitat es potencia el coneixement i la capacitat crítica de l'alumnat en relació a les beques a una escola. S'opta per reflexionar i establir relacions entre la distribució d'aquestes ajudes públiques i algunes desigualtats socials i econòmiques.

Per tenir en compte abans de fer l'activitat

- És necessari que quan el professorat dissenyi la composició dels grups, aquests siguin heterogenis (respecte al gènere, la procedència, les capacitats, etc.).
- La durada de l'activitat és de 50 minuts, repartits de la manera següent :
  - Explicació de l'activitat: 5 minuts
  - Reflexió a partir de les preguntes proposades: 45 minuts
- Recursos material: paper, bolígraf, ordinador i projector.

Desenvolupament de l'activitat

- Presentarem l'activitat al conjunt de l'alumnat i es distribuïran en grups de 5.
- A continuació i amb l'objectiu de que siguin conscients del possible desconeixement que tenen sobre la temàtica, es realitzaran les següents preguntes:
  - Sabeu que són les beques a les escoles? Qui en pot ser beneficiari? I els ajuts socials? Qui en pot ser beneficiari? En base a quins criteris es concedeixen i distribueixen les beques escolars?
- A continuació i per grups faran una cerca a la següent adreça electrònica, responent a un seguit de qüestions:
<http://www20.gencat.cat/portal/site/Educacio/menuitem.7489baa3d9df0d7105c12f10b0c0e1a0/?vgnnextoid=ad721d19166a7110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=ad721d19166a7110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>
  - Com ho faries si haguessis de gestionar tu les beques?
  - Quins problemes creus que trobaries a l'hora de fer la distribució?

- Consideres que hi ha igualtat d'oportunitats per a estudiar?
- Consideres que les beques i ajuts escolars poden ajudar a assolir a aquesta igualtat?
- Consideres que és important que existeixen beques per a que tothom pugui estudiar, independentment del seu nivell econòmic? Per què?

Material

<http://www.gencat.cat/>

Activitat 2: QUI ES BENEFICIA REALMENT DE LES BEQUES? (II)

Descripció de l'activitat

En aquesta activitat l'alumnat reflexionarà críticament sobre qui és beneficiaria de les beques escolars mitjançant l'anàlisi de notícies de premsa.

Continguts

- Les beques escolars
- Els i les beneficiaries de les beques escolars
- La desigualtat social

Objectius educatius

En aquesta activitat es potencia el coneixement i la capacitat crítica de l'alumnat en relació a les beques a una escola. S'opta per reflexionar i establir relacions entre la distribució d'aquestes ajudes públiques i algunes desigualtats socials i econòmiques.

Per tenir en compte abans de fer l'activitat

- Es necessari que quan el professorat dissenyi la composició dels grups, aquests siguin heterogenis (respecte al gènere, la procedència, les capacitats, etc.).
- La durada de l'activitat és de 50 minuts, repartits de la manera següent :
  - Explicació de l'activitat: 5 minuts
  - Lectura i reflexió en petits grups: 25 minuts
  - Reflexió en grup gran sobre les notícies: 20 minuts
- Recursos material: paper, bolígraf, ordinador amb connexió a Internet.

Desenvolupament de l'activitat

- En primer lloc, presentarem l'activitat a l'alumnat, dividit en grups de 5 alumnes.
- Cada grup analitzarà una de les referències de manera que totes siguin explorades. Els grups podran recolzar-se amb la pauta presentada a l'inici dels materials.
- A continuació el professorat conduirà un espai de debat – reflexió amb l'objectiu que els i les estudiants tinguin més coneixement i sentit crític sobre la temàtica.

Material

- 'Inmigrantes con becas Erasmus'. *La Vanguardia*, 14.05.08.
http://www.lavanguardia.es/lv24h/20080514/imp_53462931788.html
- '100.000 niños inmigrantes se incorporan a las aulas madrileñas, un 15% más'.
Madridpress.com, 10.09.04
http://www.aulaintercultural.org/breve.php3?id_breve=223
- 'Inmigrantes que salvan escuelas'. *El Mundo*, 23.09.07.
<http://medios.mugak.eu/noticias/noticia/113842>
- '7000 reclamacions contra l'adjudicació de beques'. *20 Minutos*, 22.09.05.
<http://www.20minutos.es/noticia/49529/0/reclamaciones/adjudicacion/becas/>

Activitat 3: QUINA VISIÓ ES DÓNA DEL FET MIGRATORI?

Descripció

En aquesta activitat els i les estudiants, realitzaran una anàlisi exhaustiva de diferents notícies i reflexionaran sobre quina visió ofereixen els mitjans de comunicació en relació al fet migratori.

Introducció

A mode d'introducció, creiem necessari que el professorat faci una lectura del següent text d'en Nicolás Lorite i en Josep Maria Blanco, ja que podrà facilitar el posterior debat sobre com ha de ser el tractament informatiu de les persones d'origen immigrat.

***La investigació sobre el tractament informatiu
de la immigració als mitjans de comunicació:
propostes del MIGRACOM
Nicolás Lorite i Josep Maria Blanco***

“El tractament és positiu, bo o idoni quan la notícia està contrastada, declina l'opinió en totes les fonts existents i s'utilitzen les narratives visuals, sonores i textuals des de tots els punts de vista possibles. Per tant, tractar bé o adequadament el col·lectiu immigrant no significa informar només d'aquells aspectes en què la temàtica sigui considerada generalment positiva per a tot tipus de societat i cultura, com les seves celebracions festives, per exemple. Caldrà informar de qualsevol esdeveniment relacionat amb la seva realitat immediata, inclosa la festiva, tractat amb els criteris de qualitat informativa, objectius que neixen d'un ús divers de fonts informatives i punts de vista audiovisuals i textuals, pensats en una recepció plural dels missatges. Això vol dir que el criteri de qualitat informativa és multivariable i neix de diferents indicadors quantitius i de criteris qualitatius construïts tant des de la producció com des de la recepció dels missatges.

En el cas de la premsa, parlem d'unitats informatives de qualitat quan es tracta de relats de fets informatius referents o relacionats amb la immigració no comunitària. La base és l'equilibri del caràcter de la tematització i la intertextualitat (positiu/negatiu), la variabilitat de temes abordats a partir d'una diversitat de fonts i l'adopció d'una estructura informativa jerarquitzada i un llenguatge no favorable a la creació d'estereotips i/o creences que tendeixen a distorsionar la cognició social sobre la identitat cultural de l'immigrant.”

Objectius educatius

En aquesta activitat es potencia la reflexió i la capacitat d'anàlisi crítica de l'alumnat vers les diferents visions i tracte informatiu per part dels mitjans de comunicació en relació al fenomen migratori. S'opta per donar rellevància a aquesta qüestió, ja que la incidència dels mitjans de comunicació com a instruments afavoridors o desafavoridors cap al diàleg i la convivència projectant determinades imatges d'aquesta temàtica és molt destacable i important.

Continguts

- Els mitjans de comunicació
- El tractament informatiu del fet migratori
- La reproducció d'estereotips
- Dificultats per la convivència

Per tenir en compte abans de fer l'activitat

- Es necessari que quan el professorat dissenyi la composició dels grups, aquests siguin heterogenis (respecte al gènere, la procedència, les capacitats, etc.).
- La durada de l'activitat és de 60 minuts tot i que es pot realitzar en dues sessions. Es reparteix de la següent manera:
  - Explicació de l'activitat: 5 minuts
  - Lectura de l'article 20 minuts
  - Comentari i debat 15 minuts
  - Visionat del vídeo 5 minuts
  - Reflexió final 15 minuts
- Recursos/material: bolígraf, paper, còpia de l'article –un per estudiant-, canó, pantalla i ordinador portàtil a l'aula.

Desenvolupament de l'activitat

- En primer lloc, presentarem l'activitat a l'alumnat, dividit en grup de 5 alumnes.
- A continuació el professorat farà una lectura neutral i en veu alta de l'article de *El Periódico*, per posteriorment demanar que se'n faci una individual i a cada grup.
- Seguidament els grups respondran a la relació de preguntes que s'annexa posteriorment.
- A continuació el conjunt de l'alumnat visionarà la notícia emesa per TV-3.
- Finalment el professorat conduirà un debat – reflexió amb tot el grup, fent especial incidència al tractament informatiu que fan els dos mitjans a partir d'un mateix fet. El/la professor/a es pot recolzar de la graella que s'annexa ja que pot ser una bona eina d'anàlisi per a comparar les dues notícies.

Relació de preguntes:

- Què et suggereix el titular? Com enfoca la notícia?
- Creus que el vocabulari emprat, per exemple amb frases com '*con la entrada masiva de niños*' (...) '*hasta ahora la inmigración masiva ha causado desajustes*' (...) '*guetos escolares*' (...), '*para hacerse una idea de lo que*

significará el fenómeno, dóna una visió de normalitat del fet migratori, o bé crea alarma social?

- Creus que hi ha elements suficients a l'article per vincular immigració amb conflicte? Estàs d'acord en associar el fenomen migratori a la manca de places escolars o escassetat de serveis públics? Consideres que és responsabilitat de les persones immigrades o pot existir una falta de previsió? Consideres que la manca de serveis afecta tothom?
- Per què creus que distingim entre immigrants i no immigrants? Quan penses que deixem de ser immigrants i passem a ser simplement veïns i veïnes?
- Per què les aportacions en positiu, com per exemple '*rejuveniment de la població*' apareixen al final de l'article?
- Per què penses que no utilitzen l'apartat '*calidad de vida*' per trencar estereotips?
- Consideres que hi ha algun motiu perquè les notícies que acompanyen l'article '*más información*' relacionin de manera constant immigració amb seguretat, amb lleis o amb delinqüència? Quina visió donen del fet migratori?

Graella:

	<i>El Periódico</i>	<i>Canal 3/24</i>
Vocabulari emprat		
Titulars		
Exemples d'estereotips		
Visió del fet migratori		
Notícies relacionades		
Fets presentats		

Materials

- 'Los inmigrantes planean traer a más de medio millón de menores a España', *El Periódico de Catalunya*, 25.05.08.
http://www.elperiodico.com/default.asp?idpublicacio_PK=46&idioma=CAS&idnoticia_PK=512063&idseccio_PK=1021
- Notícia de la Televisió Pública de Catalunya. *Canal 3/24*, 22.05.08.
<http://www.tv3.cat/videos/456109>

23/5/2008 RADIOGRAFÍA DE LOS RECIÉN LLEGADOS | LOS RETOS

Los inmigrantes planean traer a más de medio millón de menores a España

- El INE revela que 688.000 hijos de extranjeros viven fuera y la mayoría de los padres prevén reagruparlos
- Con la entrada masiva de niños, la cifra de alumnos foráneos en los colegios se duplicará en pocos años

Si desea ver el gráfico en PDF haga click en la imagen.

MÁS INFORMACIÓN

[La UE unifica en 18 meses el plazo máximo de detención de 'sin papeles'](#)

[Solo el 1% se jugó la vida en cayucos o pateras para entrar en el país](#)

[Cae una red que estafó a cientos de marroquíes con contratos falsos](#)

[Batida policial en Lleida](#)

[Tres meses de proceso](#)

MANUEL VILASERÓ
MADRID

España debe preparar sus sistemas educativo y asistencial porque la llegada de extranjeros menores de edad, que ya ha causado serios desajustes en los servicios públicos, no solo se mantendrá, sino que se intensificará en los próximos años. Un trabajo sin precedentes por su exhaustividad y rigurosa metodología llevado a cabo por el Instituto Nacional de Estadística (INE) ha puesto al descubierto que en el plazo de unos pocos años arribarán a España unos 557.000 hijos de inmigrantes que en la actualidad residen fuera de nuestro país. Sus padres así lo tienen previsto. Para hacerse una idea de lo que significará el fenómeno, basta recordar que la cifra es similar al total de los extranjeros menores de 16 años que en la actualidad acoge el sistema educativo español: 534.423.

El informe se basa en 15.500 entrevistas personales --es la primera encuesta nacional de inmigrantes-- llevadas cabo entre noviembre del 2006 y febrero del 2007. Tras analizar las respuestas obtenidas, el INE ha llegado a la conclusión de que los 4,5 millones de foráneos residentes en España tienen 688.000 hijos menores de 16 años que viven en el extranjero y la mayoría (el 81%) prevén traer a sus descendientes, lo que significa 557.000 niños.

REALIDAD INCONTESTABLE

Celestino Corbacho, nuevo ministro de Trabajo e Inmigración, ya ha dejado claro en sus primeras entrevistas que qui- zá habrá que retocar el actual sistema de reagrupación familiar, pero estos cambios difícilmente podrán afectar a los menores. "La realidad que tendrá que afrontar la sociedad española es esta y no hay nada que hacer para evitarlo. Ninguna legislación puede

negar el derecho de traerse a sus hijos a unos padres que viven legalmente en España y forman una parte imprescindible de su fuerza de trabajo", explicaba ayer un sociólogo, mientras recordaba que el fenómeno no tiene precedentes en otros países debido al gran volumen de foráneos llegados a España en muy escaso margen de tiempo.

Hasta ahora, la inmigración masiva ha causado desajustes sobre todo en la escuela pública, donde se han concentrado la mayoría de los recién llegados. La gran cantidad que se instala con sus progenitores durante el curso escolar ha llevado incluso al *conseller* de Educació, Ernest Maragall, a crear las polémicas aulas de acogida. El fenómeno está también detrás de la actuación del Sindic de Greuges, Rafael Ribó, cuando advirtió recientemente de que la dejación de la Administración está a un paso de formar guetos escolares.

La sanidad se halla también en una situación límite debido a que el Gobierno central no transfiere los fondos necesarios a las autonomías más afectadas, aunque no todo se arreglaría con más dinero. La escasez de pediatras, que sin duda se agudizará, necesita de políticas a largo plazo para resolver el problema.

El aspecto más positivo de la llegada de los más pequeños es el rejuvenecimiento adicional que comportará para la población española. Otro estudio elaborado por el foro de expertos de la Fundación Bankinter difundido ayer mismo advierte de que España será el país con habitantes más viejos de toda Europa en el 2050, con una media de edad de 55 años y con solo un trabajador y medio por cada cada jubilado.

CALIDAD DE VIDA

¿Por qué han viajado hasta ahora a España los extranjeros? La respuesta parece obvia. Pero a veces se

exageran las privaciones que pasan en sus países de origen. A juzgar por las respuestas recogidas por el INE, una mayoría importante (65%) ya estaba trabajando en su país de origen antes de su salida hacia España. Se confirma así que las personas que emigran no son las más desfavorecidas de sus países, sino que de hecho figuran entre las más preparadas, pero quieren aumentar su calidad de vida (40%) u ocupar un empleo mejor (38%). Solo el 23% confiesa que no tenía trabajo. Otro 30% sitúa entre sus motivos la reagrupación familiar (se admitían varias respuestas en cada entrevistado). Este porcentaje es el que más aumentará.

Un dato sorprendente aportado por la encuesta del INE es que el 38% de los inmigrantes disfrutaban ya de vivienda de propiedad, mientras que el 19% viven en pisos cedidos por amigos o familiares. El resto (40%) alquilan. Su nivel de confort, como es esperable, no es muy alto. El 43%, por ejemplo, carece de calefacción.

ELEVADO MESTIZAJE

El informe también confirma que la sociedad española está siendo muy permeable en las relaciones con el foráneo. Uno de cada cuatro inmigrantes casados ha contraído matrimonio con un español o una española, según la encuesta del INE. El nivel de mestizaje es más alto que en otros países. Otra característica de la inmigración española es la práctica ausencia de países intermedios. Casi nueve de cada 10 foráneos que han llegado a España iniciaron el viaje desde su país de nacimiento.

PARTICIPACIÓN	HERRAMIENTAS
- Compartir	Sé el primero en conocer esta noticia con la aplicación ÚLTIMA HORA
- ¿Qué son estos servicios?	Recibe El PERIODICO en tu correo con el Boletín de titulares. Recibe las alertas por sms en tu móvil.

Activitat 4: SATURACIÓ DE LES AULES? (I)

Descripció

En aquesta activitat els i les estudiants analitzaran i reflexionaran uns articles que es relacionen a la saturació d'aules.

Objectius educatius

En aquesta activitat es potencia la capacitat crítica i reflexiva de l'alumnat, amb l'objectiu de qüestionar-se quines són les causes que realment provoquen la saturació de les aules.

Continguts

- El fet migratori
- La saturació de les aules als centres educatius
- La distribució dels estudiants immigrants a l'escola privada, concertada i pública
- La insuficiència en la inversió de recursos en educació

Per tenir en compte abans de fer l'activitat

- Es necessari que quan el professorat dissenyi la composició dels grups, aquests siguin heterogenis (respecte al gènere, la procedència, les capacitats, etc.).
- La durada de l'activitat és de 50 minuts, repartits de la manera següent:
  - Explicació de l'activitat : 5 minuts
  - Qüestions prèvies i lectura dels diferents articles: 20 minuts
  - Reflexió i conclusions: 25 minuts
- Recursos material: paper, bolígraf, ordinador amb connexió a Internet i projector

Desenvolupament de l'activitat

- En primer lloc, presentarem l'activitat a l'alumnat, dividit en grups de 5 alumnes.
- Es formularà la següent pregunta a tot el grup per tal d'aproximar-nos a la temàtica: Creieu que les nostres aules estan saturades? Per què?
- A continuació els grups realitzaran la lectura d'un dels articles proposats, de manera que tots siguin analitzats.
- Seguidament el professorat conduirà un espai de reflexió i conclusions, recolzant-se de les següents qüestions:
  - Quines mesures proposaries per a evitar la saturació a les escoles? Com ho portaries a terme?
  - Hi ha opinions que consideren que l'escolarització d'estudiants immigrants han saturat les escoles. Consideres que hi posaries límits? Per què? Quins?

- Consideres que hi ha relació entre aquesta possible saturació i la destinació de recursos a les escoles? Per què?
- A quin tipus d'escola creus que hi ha més estudiants immigrants? A la pública, a la concertada o a la privada? Per què?
- Consideres que si es destinessin més recursos a l'educació i es construïssin més escoles, la problemàtica de la saturació desapareixeria? Per què?
- Quines mancances creus que existeixen actualment a les escoles? Com creus que es podrien solucionar?
- Quin consideres que és el percentatge màxim d'immigrants que poden tenir les escoles?
- Creus que cal redistribuir a l'alumnat immigrant malgrat que el desvinculem del seu barri ?
- Creus que els recursos que hi ha actualment a les escoles responen a les necessitats que demana aquesta societat en constant canvi ? Per què ?

Material

- 'La escuela acoge a 4.000 nuevos inmigrantes'. *El País*, 21.04.08.
http://www.elpais.com/articulo/pais/vasco/escuela/acoge/4000/nuevos/inmigrantes/elpepiesppv/20080421elpvas_2/Tes/
- 'Els alumnes immigrants, majoria en 31 escoles'. *Avui*, 20.04.08.
<http://paper.avui.cat/article/societat/123587/alumnes/immigrants/majoria/escoles.html>
- 'Los centros podrán superar su tope de alumnos para acoger a inmigrantes'. *20 minutos*, 24.03.08.
<http://www.20minutos.es/noticia/362418/0/inmigrantes/euskadi/aula/>
- Comunicat de premsa de la FAMPAS, 21.10.08.
<http://www.fapac.net/node/3321>
- 'Els mestres es lamenten de la saturació d'alumnes a les aules d'Osona'. *Osona.com*, 17.09.08
<http://www.osona.com/index.php?seccio=noticies&accio=veure&id=9586>

Activitat 5: SATURACIÓ DE LES AULES? (II)

Descripció

En aquesta activitat els i les estudiants analitzaran i reflexionaran a partir d'un document visual en relació a la saturació d'aules.

Objectius educatius

En aquesta activitat es potencia la capacitat crítica i reflexiva de l'alumnat, amb l'objectiu de qüestionar-se quines són les causes que provoquen la saturació de les aules.

Continguts

- El fet migratori
- La saturació de les aules als centres educatius
- La distribució dels estudiants immigrants a l'escola privada, concertada i pública
- La insuficiència en la inversió de recursos en educació

Per tenir en compte abans de fer l'activitat

- És necessari que quan el professorat dissenyi la composició dels grups, aquests siguin heterogenis (respecte al gènere, la procedència, les capacitats, etc.).
- La durada de l'activitat és de 50 minuts, repartits de la manera següent:
  - Explicació de l'activitat : 5 minuts
  - Visualització dels vídeos: 20 minuts
  - Reflexió i conclusions: 25 minuts
- Recursos material: paper, bolígraf, ordinador amb connexió a Internet i projector.

Desenvolupament de l'activitat

- En primer lloc presentarem l'activitat a l'alumnat.
- A continuació tot el grup visualitzarà els vídeos que apareixen a l'adreça que es referencia i llegiran també el seu contingut. Es podran recolzar com a eina d'anàlisi a partir del guió que es presenta a l'inici dels materials.
- Finalment el professorat conduirà un espai de reflexió i debat, amb l'objectiu que tinguin més coneixement i sentit crític sobre la temàtica.

Material

- 'Mobilitzacions contra la massificació d'aules i manca de centres a Santa Coloma'. *Pàgina de la Federació d'Ensenyament de CCOO*, 31.10.08.
<http://www.ccooensenyament.net/video/video.htm>